

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИКА НАУКОВОГО ТА ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ С 2-ОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	«Германські мови та література (переклад включно), перша - англійська»
Тривалість викладання	3-4 чверті
Заняття:	II семестр 2025/2026 н.р.
Практичні	4 години на тиждень
Мова викладання	німецька, українська
Кафедра, що викладає	перекладу

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1788>
Онлайн-консультації *:

Інформація про викладачів:

Кабаченко Ірина Леонідівна	доцент
Персональна сторінка	https://pereklad.nmu.org.ua/ua/Kabachenko.php
Е-пошта:	kabachenko.i.l@nmu.one

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Практика наукового та технічного перекладу з 2-ої іноземної мови (німецької)» є важливою складовою у структурі професійної підготовки майбутніх перекладачів, покликана формувати у студентів навички науково-технічного перекладу у залежності від цілеспрямованості перекладу.

Курс спрямований на розвиток свідомої перекладацької діяльності, заснованої на розумінні закономірностей процесу перекладу як міжмовного акту комунікації, його кордонів, умінні виділяти перекладацькі проблеми, виробляти стратегію та тактику їх вирішення у конкретних умовах.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Практика наукового та технічного перекладу з 2-ої іноземної мови (німецької)» – поглиблене вивчення особливостей перекладу науково-технічного тексту, тобто оволодіння способами і прийомами перекладу німецького науково-технічного тексту на рідну мову та навпаки з урахуванням специфічних характеристик цих мов.

Завдання курсу:

- розширити і збагатити уявлення студентів про специфічні риси творення термінів в німецькій та українській мовах та їх переклад;
- удосконалити знання студентів з граматичних проблем науково-технічного перекладу та виробити навички перекладу складних граматичних конструкцій в науково-технічному тексті;
- збагатити уявлення студентів про специфічні жанрово-стилістичні риси німецького науково-технічного тексту та виробити навички перекладу різних жанрово-стилістичних особливостей науково-технічного тексту;
- надати студентам навички та вміння, необхідні для виконання професійних обов'язків перекладача, дотримання кодексу професійної етики усного перекладача, досягнення високого рівня загальної культури, а також набуття знань у специфічних галузях.

3. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- особливості і принципи науково-технічного перекладу з німецької мови на українську;
- способи перекладу аббревіатур і скорочень та вміти застосовувати їх у процесі перекладу;
- класифікацію перекладацьких помилок, та вміти їх запобігати;
- особливості побудови й написання англійською мовою наукових текстів різних жанрів;
- критерії оцінки успішності перекладу мовного процесу у науковому середовищі;
- особливості соціально-професійного мовлення, специфіку перекладу висловлювань з різних мовлень та типи функціонально-стильового перекладу;
- практичні орієнтири науково-технічного перекладу та вміти виконувати вправи до текстів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- знаходити адекватні засоби перекладу з німецької мови на рідну;
- знаходити оптимальний варіант перекладу;
- досягти комунікативної еквівалентності;
- застосувати всі етапи письмового перекладу;
- самостійно аналізувати тексти науково - технічного стилю та виконувати вправи до нього;
- самостійно аналізувати та перекладати граматичні та лексичні конструкції; використовувати різні способи та прийоми перекладу в науково-технічній літературі.

4. Структура курсу ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Науково-технічний переклад як об'єкт дослідження.

Значення науково-технічного перекладу у сучасному суспільстві. Аспекти науково-технічного перекладу у залежності від цілеспрямованості перекладу. Тематика текстів та пошук інформації.

Специфіка науково-технічного перекладу. Оригінал як висловлювання, як інформація, як концепція, процес. Оригінал як об'єкт перекладу: чинники його неадекватності.
2. Загальна характеристика фахових мов. Загальні особливості фахових мов. Види лексики фахового тексту та її ознаки. Види фахової мови за рівнем абстрактності. Професійно-практичний та науково-теоретичний стиль фахових мов.
3. Аспекти редагування науково-технічних текстів. Поняття анотування та реферування текстів.
4. Морфологічні труднощі науково-технічного перекладу. Розбіжності, обумовлені відсутністю у рідній мові відповідних морфологічних форм. Багатозначність вживання різних мовних структур в німецькій та рідній мові.
5. Лексичні труднощі науково-технічного перекладу. Проблема перекладу слова як форми: відтворення власних назв та їх скорочення. Проблема перекладу слова як змісту: полісемія та омонімія. Слова в суспільстві та особливості їх перекладу.
6. Синтаксичні труднощі науково-технічного перекладу. Загальні принципи перекладу порядку слів у простих та у складних реченнях. Загальні принципи перекладу складних речень. Проблема перекладу різнотипових підрядних речень.
7. Індивідуально-стильові труднощі перекладу. Індивідуальний стиль і переклад: сутність поняття терміна «індивідуальний стиль». Статевий аспект індивідуального стилю. Індивідуальний стиль перекладача і адекватність.
8. Переклад як творчість. Моделі перекладу як творчого процесу. Засоби перекладу для досягнення адекватності. Рівні та одиниці перекладу.
9. Способи та прийоми перекладу. Міжмовно-еквівалентні способи транскрипції та транслітерації. Парадигматичний спосіб антонімічного перекладу. Парадигматичний спосіб генералізації. Синтагматичний спосіб перечленування. Синтагматичний спосіб компенсації. Епідигматичний прийом смислового розвитку поняття. Парафрастичний переклад. Епідигматичне цілісно - ситуативне перетворення.
10. Класифікація змістових помилок. Класифікація змістових помилок: тавтологія, поняття одиниці невідповідальності, неоднозначність речень, невірне розставлення логічного наголосу, «паразитні зв'язки» між словами, втрата потрібної інформації або доповнення тексту даними, які відсутні в оригіналі.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

1. Технічні засоби навчання.
2. Дистанційна платформа MOODLE, TEAMS.
3. Друкований та роздатковий матеріал.

6. Система оцінювання та вимоги

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення

університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре/Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії здобувача за вимогами НРК до 7го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента

Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O/ = 100 a/m,$$

де a - число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m - загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти подано нижче.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка».

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2 Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6 Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які брали активну участь у всеукраїнських або міжнародних науково-практичних конференціях (у формі виступу з доповіддю чи публікації тез), отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7 Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Практика наукового та технічного перекладу з 2-ої іноземної мови (німецької)».

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Кабаченко І.Л. Практика перекладу німецької науково-технічної літератури: навчальний посібник. Дніпро : Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2020. 163 с. (2-е вид., перероб. і доп.). URL: <https://pereklad.nmu.org.ua/ua/Kabachenko3.pdf>
2. Кучер З.І. Галузевий переклад : німецька мова [Електронний ресурс] навчальний посібник / З.І. Кучер, М.О. Орлова, М.Л. Ліпісівіцький. – Вінниця : Нова Книга, 2018. 144 с. URL: <http://elib.chdtu.edu.ua/e-books/4290>
3. Кучер З.І. Практика перекладу (німецька мова): навч. посібник для студентів вищ. навч. заклад. / Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. – 2-е вид.- Вінниця: Нова Книга, 2017. 464 с. URL: <https://surl.li/octelo>
4. Stolze R. Übersetzungstheorien. Eine Einführung. Narr Francke Attempto Verlag, Tübingen, 2018. 329 S. URL: https://books.google.com.ua/books/about/%C3%9Cbersetzungstheorien.html?id=FppWDwAAQBAJ&redir_esc=y

Допоміжні

1. Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям): підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 204 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7fac0f13-6d22-4275-b9f7-32c86c499c3f/content>
2. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу; авт.-упор. О.А. Кальниченко]. – Харків: Вид-во НУА, 2017. – Ч.1. – 64 с. URL: <https://surl.li/ztrvnrq>
3. Практикум з науково-технічного перекладу (німецька мова): навч. посібник для студентів 4-5 курсів фак. «Референт-перекладач» / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу; упоряд. Д.О. Фадєєв]. – Харків: Вид-во НУА, 2017. 78 с. URL: <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Fadeev-naukovo-techn.pdf>

Електронні ресурси

1. <https://www.hueber.de/menschen/Sicher> online
2. <https://www.hueber.de/sicher> Deutsche Welle
3. <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055> Goethe-Institut
4. <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html> Portale rund ums Deutsch und um Deutschland
5. <https://www.deutsch-perfekt.com/>